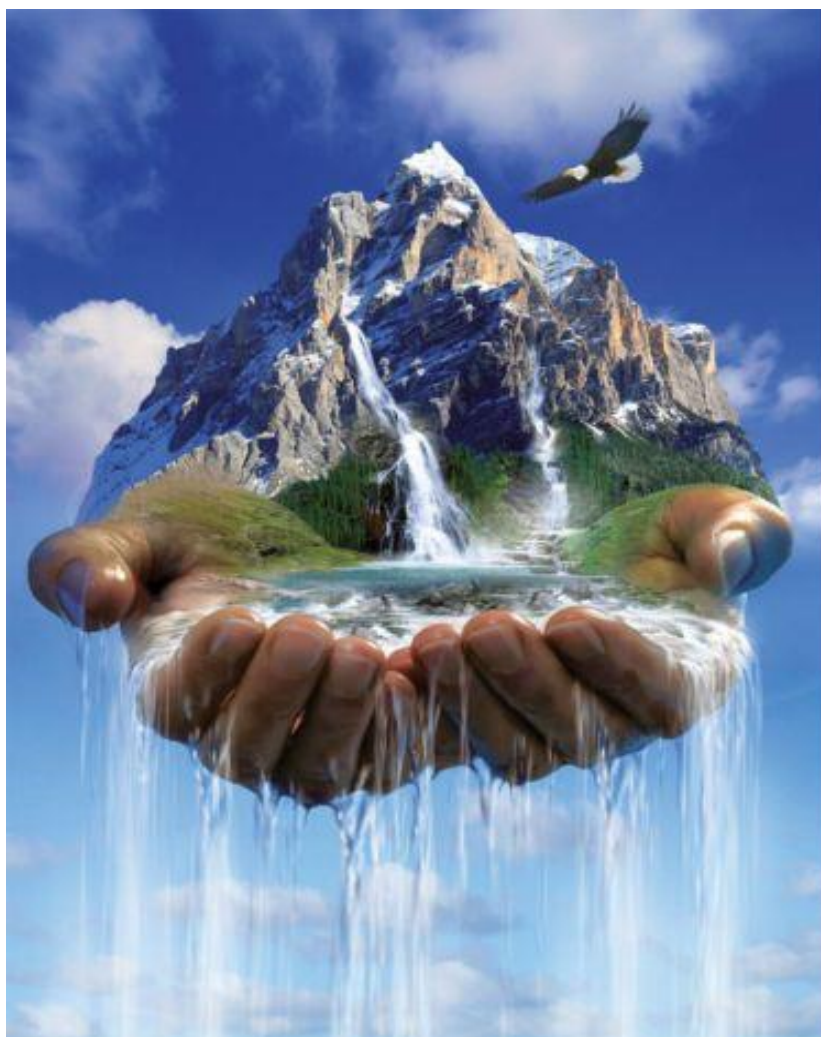

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

19 березня 2025 р

м. Київ

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професор.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професор;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцент;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професор;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2025. – 298 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) відображено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: вплив довкілля на здоров'я людини, профілактику й лікування захворювань, епідеміологічні виклики, безпеку харчових продуктів, умови праці та медичного забезпечення у воєнних умовах. Основний акцент – міждисциплінарні зв'язки екології й профілактичної медицини, що має на меті: гармонізувати науково-дослідну діяльність у межах «Єдиного здоров'я» з політиками ЄС, готувати фахівців і сприяти післявоєнному відновленню України.

УДК _613+574]:061.3

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове

Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські тексти без змін

© НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О.Богомольця

СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ З ПОЗИЦІЙ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Грузєва Т.С.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. Пріоритетна увага до екологічних проблем з позицій громадського здоров'я обумовлена вагомою роллю, яку відіграють чинники довкілля у формуванні популяційного здоров'я, а відтак, потреб охорони здоров'я. За даними ВООЗ, частка обумовленого екологічними чинниками глобального тягаря хвороб та частка екологічно обумовлених смертей у світі досягає майже 25%.

Матеріали та методи. З використанням бібліосемантичного, інформаційно-аналітичного методів та контент-аналізу проведено дослідження стратегічних документів міжнародного та національного рівнів з питань екологічного громадського здоров'я.

Результати досліджень. Встановлено, що на глобальному рівні міжнародними організаціями прийнято низку стратегічних та програмних документів, які окреслюють напрями та підходи до боротьби з екологічними загрозами для здоров'я. Визначальними з них є документ ООН «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» (2015 р.), вісім з сімнадцяти цілей якого безпосередньо стосуються вирішення екологічних проблем; Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, яким встановлено заходи щодо поліпшення усіх аспектів гігієни довкілля та професійної гігієни, попередження та лікування епідемічних, ендемічних, професійних хвороб; документ ВООЗ «Здоров'я, навколишнє середовище та зміна клімату» (2019 р.), який закликає до переосмислення способу життя, роботи, виробництва, споживання та управління з метою подолання викликів у сфері охорони здоров'я та захисту навколишнього середовища. Чітку екологічну спрямованість мають резолюції, декларації та плани дій, прийняті серією міжнародних та європейських конференцій з довкілля та охорони здоров'я.

Їх рекомендації враховано при формуванні вітчизняної нормативно-правової бази з питань довкілля та здоров'я, яка містить закони України та підзаконні акти, спрямовані на забезпечення безпечного для життя та здоров'я середовища. Нормами екологічного законодавства врегульовано питання захисту довкілля та попередження його негативного впливу на здоров'я населення. Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року гармонізовані з Глобальними цілями у сфері сталого розвитку. Закон України «Про систему громадського здоров'я» визначає засади захисту здоров'я населення та заходи, спрямовані на забезпечення охорони довкілля, охорони праці, безпечності та якості харчових продуктів тощо в контексті громадського здоров'я.

Затверджена у 2025 р. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року спрямована на подальше удосконалення державної політики у сфері здоров'я та визначає сучасні напрями і заходи забезпечення здоров'я та благополуччя населення, включаючи екологічні. Зокрема, оперативна ціль 3 «Формування та підтримка ціннісного ставлення населення до здоров'я» передбачає сприяння створенню безпечних умов та середовища життєдіяльності людини з метою збереження та зміцнення здоров'я; реалізацію комплексних заходів впливу на екологічні детермінанти здоров'я, такі як забруднення довкілля, доступність безпечної і якісної питної води, здорових та екологічно чистих продуктів харчування, зон рекреації, санітарії і гігієни, чистого повітря, адаптації до змін клімату. У документі наголошено на необхідності розвитку міжсекторального співробітництва та забезпечення загальнодержавного підходу до вирішення питань охорони здоров'я на основі принципу «здоров'я в усіх політиках» та з позицій підходу єдиного здоров'я. Конкретні завдання та заходи деталізовано в Операційному плані заходів з реалізації у 2025-2027 роках Стратегії розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року.

Висновок. Розбудова системи охорони здоров'я України відповідно до пріоритетів державної політики та з урахуванням рекомендацій міжнародних організацій охоплює визначальні напрями, включаючи екологічний. Стратегічними документами окреслено шляхи створення безпечних умов та

середовища життєдіяльності людини, попередження негативного впливу екологічних чинників на здоров'я на основі загальнодержавного підходу та підходу єдиного здоров'я за принципом «здоров'я в усіх політиках» з метою збереження і зміцнення популяційного здоров'я, досягнення високої якості життя та благополуччя населення.

**ВПЛИВ ДЕЯКИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ ДОВКІЛЛЯ,
ПРИВНЕСЕНИХ ВИРОБНИЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ, НА ФОРМУВАННЯ
РІВНЯ ЗАХВОРЮВАНOSTІ НА ЗЛОЯКІСНІ НОВОУТВОРЕННЯ В
УКРАЇНСЬКІЙ ПОПУЛЯЦІЇ.**

**Гудзенко Н.А., Присяжнюк А.Є., Фузік М.М., Хухрянська О.М.,
Даневич С.А., Бабкіна Н.Г.**

*ДУ «Національний Науковий центр радіаційної медицини, гематології та
онкології НАМН України»*

Вступ. Питання гігієнічної та екологічної оцінки факторів ризику фізичної, хімічної і біологічної природи, моніторингу їх впливу на здоров'я людини та довкілля привертають все більшої уваги науковців і практиків. Дослідження віддалених наслідків Чорнобильської катастрофи свідчать про істотний вплив радіаційного опромінення на стан здоров'я постраждалих контингентів населення. Одним із напрямків досліджень цього плану є епідеміологічне вивчення впливу факторів довкілля на формування захворюваності на злоякісні новоутворення (ЗН).

Матеріали та методи. Об'єктами дослідження були захворюваність на ЗН населення найбільш забруднених радіонуклідами територій (РЗТ) та України в цілому в 1980-2022 рр. Розраховано вікові, грубі та стандартизовані показники захворюваності (світовий стандарт), застосовано кореляційно-регресійний аналіз.

Результати. Рівень захворюваності на ЗН всіх нозологічних форм населення РЗТ як у доаварійний період, так і після аварії залишається нижчим у